

VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

ADVIES BETREFFENDE HET VOORSTEL TOT OPRICHTING
VAN EEN INSTELLING VAN OPENBAAR NUT : "NATIONAAL
CENTRUM VOOR WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE
DOCUMENTATIE".

VRWB-R/ADV - 010

01.02

Datum : 13 april 1989

Advies betreffende het voorstel tot oprichting van een Instelling van Openbaar Nut : "Nationaal Centrum voor Wetenschappelijke en Technische Documentatie"

---

1. De V.R.W.B. drukt zijn verwondering uit over de voorliggende vraag voor advies betreffende de oprichting van een nationale instelling van Openbaar Nut, adviesvraag die daarenboven op zeer korte termijn moest worden behandeld.

De Raad stelt in vraag of dergelijk centrum op dit ogenblik moet opgericht worden, daar de organisatie van wetenschappelijke documentatie in essentie tot de bevoegdheden van de Gewesten en Gemeenschappen behoort. Weliswaar kan de nationale Overheid ter zake initiatieven nemen wanneer zij het belang van één Gewest of één Gemeenschap overschrijden maar in samenwerking met de Gemeenschappen en Gewesten en na hun advies betreffende het samenwerkingsvoorstel (art. 6 bis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der Instellingen, gewijzigd door de wet van 8 augustus 1988).

Gezien de bekommernissen binnen de Vlaamse Gemeenschap op het gebied van de wetenschappelijke en technische documentatie heeft de V.R.W.B. het toch nuttig geacht een omstandig advies te verstrekken over het voorliggend voorstel.

2. De V.R.W.B. sluit zich aan bij de aanbeveling in het "Tendensadvies met betrekking tot de wetenschappelijke prioriteiten op het stuk van het wetenschapsbeleid voor het komende decennium en verderop (1980-2000)" van de N.R.W.B. (1984), en bevestigt de nood aan een doeltreffende economische organisatie van documentatiestromen, zowel voor de toevoer als voor de verspreiding.

Degelijke documentatie is immers een belangrijke factor bij alle wetenschappelijke activiteiten.

De nieuwste informatie- en communicatietechnieken kunnen hiervoor belangrijke hulpmiddelen betekenen.

3. De Raad stelt vast dat in België en in de Vlaamse Gemeenschap een belangrijk informatie-aanbod wordt verstrekt door een groot aantal, soms uitstekend uitgeruste, documentatiecentra. Hierbij moet niet enkel gedacht worden aan de universiteitsbibliotheken, maar ook aan meer gespecialiseerde centra die afhangen van de nationale Overheid als b.v. de bibliotheek van het Parlement, het Queteletfonds van het Ministerie van

Economische Zaken, de Afrikabibliotheek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de bibliotheken van de nationale wetenschappelijke instellingen enz., en al evenzeer aan privé-initiatieven in sommige bedrijven.

De "eerstelijnszorg" is de specifieke opdracht van deze documentatiecentra die zij steeds meer niet enkel ten dienste van eigen kring maar van een breder publiek vervullen.

De meeste wetenschappelijke bibliotheken en documentatiecentra in Vlaanderen (en in België) hebben een deel van hun activiteiten geautomatiseerd en beschikken daarmee over een belangrijk instrument voor samenwerking op regionaal, nationaal en internationaal vlak.

4. Binnen de Vlaamse Gemeenschap heeft de VL.I.R. het initiatief genomen om, met de steun van de Vlaamse Executieve, in een werkgroep de oprichting voor te bereiden van een Instelling van Openbaar Nut ter bevordering van de samenwerking inzake wetenschappelijke informatie. Daarbij werden een aantal krachtlijnen gehanteerd steunend op een globale informatiepolitiek, een regionale benadering, decentralisatie van opdrachten en middelen, permanente coördinatie en evaluatie, en groepsvorming t.o.v. het buitenland. Ook op nationaal niveau verdient de Conferentie van Universitaire Hoofdbibliothecarissen vermeld te worden als een goed voorbeeld van een vruchtbare samenwerkingsvorm.
5. De V.R.W.B. meent dat een behoefte blijft bestaan aan een nationale instelling die de samenwerking tussen alle documentatiecentra stimuleert en coördineert op nationaal vlak.

Een nationaal centraal orgaan zou grote diensten kunnen bewijzen door het bundelen van de competenties van de verschillende documentatiecentra.

Concrete vragen vanuit het wetenschappelijk onderzoek of het bedrijfsleven kunnen door een dergelijk centrum worden doorgespeeld naar de meest competente, gespecialiseerde eenheid. Dit geldt al evenzeer voor de ondervraging van geautomatiseerde gegevensbanken (een domein waarop het NCWTD pionierswerk heeft verricht maar dat thans behoort tot de dagelijkse routine in talloze instellingen) als voor de meer klassieke vormen van informatie.

Er is geen nood aan een nieuwe instelling die het werk zou dupliceren dat reeds door anderen wordt gepresteerd.

6. De Raad stelt bovendien vast dat er in België geen instelling is die op een representatieve wijze in contact kan treden met buitenlandse instanties die hetzij aan het Belgische informatieaanbod geïnteresseerd zijn, hetzij als informatieverstrekkers optreden (b.v. de hosts voor buitenlandse

gegevensbanken). Om dezelfde reden komt België nauwelijks in aanmerking om ingeschakeld te worden in de grote samenwerkingsprojecten die thans door de EG worden gefinancierd, aangezien de betrokken Europese instanties niet over een volwaardige gesprekspartner beschikken.

Ook hier meent de V.R.W.B. dat er een belangrijke taak is weggelegd voor een nationale centrale instelling, die de nationale vertegenwoordiging coördineert op internationale fora.

Naargelang de vereiste specifieke deskundigheid worden de internationale opdrachten in onderling overleg verdeeld over de betrokken documentatiecentra.

7. De Raad stelt uitdrukkelijk dat de opdracht voor het nieuwe N.C.W.T.D. moet beperkt worden tot het uitvoeren van alle taken van een informatiemakelaar in het domein van de wetenschappelijke en technische documentatie. De twee andere bibliotheekfuncties, zijnde de collectievorming en het ter beschikking stellen, met inbegrip van het aanmaken van databanken, behoren toe enkel en alleen aan de wetenschappelijke bibliotheken en documentatiecentra.

Alhoewel het samengaan van de twee centra CITLO en SERDAT een lovenswaardig initiatief is, meent de Raad dat deze gespecialiseerde documentatiecentra, met een zeer specifieke opdracht en competentie, niet thuishoren in een dergelijke coördinerende nationale instelling. Elke verwijzing naar deze twee centra dient dan ook geschrapd in het voorstel tot oprichting van het N.C.W.T.D.

8. Voor de samenstelling van de Raad van Bestuur van de nieuwe instelling wordt voorgesteld :
" De instelling wordt bestuurd door een Raad van Bestuur, bestaande uit 12 leden, waarvan :
  - a) drie leden die benoemd worden door de Vlaamse Executieve, waaronder twee leden op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VL.I.R.);
  - b) drie leden die benoemd worden door de Franse gemeenschaps-executieve, waaronder twee leden op voorstel van de Conseil Interuniversitaire francophone (C.I.U.F.),
  - c) twee leden benoemd door de Minister die het Wetenschapsbeleid onder zijn bevoegdheid heeft;
  - d) een lid benoemd door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen;
  - e) drie leden benoemd door de Minister die bevoegd is voor de Nationale Wetenschappelijke Instellingen, waaronder één vertegenwoordiger van de Koninklijke Bibliotheek Albert I.

De leden bedoeld in c, d en e moeten gelijk verdeeld zijn over beide taalrollen.

De bestuurders worden benoemd voor een termijn van vier jaar. Hun mandaat is hernieuwbaar.

Elk mandaat is onbezoldigd en onverenigbaar met een betrekking in de instelling.

In geval van vacature wegens overlijden, ontslag, afzetting tijdens het uitoefenen van het mandaat, zal een voorlopige bestuurder aangeduid worden. Hij voltooit in dat geval het mandaat van de bestuurder die hij vervangt."

De V.R.W.B. betreurt dat de voorbijgestreefte pariteit behouden blijft in de Raad van Bestuur. De medezeggenschap van de Gemeenschappen is hierbij slechts minimaal gewaarborgd.

De Raad onderstreept bovendien het belang van deskundigheid inzake het verstrekken van wetenschappelijke en technische informatie ter hoogte van de Raad van Bestuur voor het goed functioneren van een dergelijk centrum.

Ook dient er rekening gehouden te worden met de belangen van de gebruiker op dit niveau.

Het niet opnemen van de twee centra SERDAT en CITLO maakt de inspraak van de Minister van Buitenlandse Betrekkingen overbodig in de samenstelling van de Raad van Bestuur.

9. De V.R.W.B. adviseert de volgende wijzigingen aan te brengen in de statuten, voorgesteld voor het nieuwe N.C.W.T.D.

Artikel 3 wordt geschrapt en vervangen door :

"Artikel 3 : De instelling heeft als doel om, in het kader van de openbare dienst en van wetenschappelijk werk, in overleg en in samenwerking met de wetenschappelijke bibliotheken en andere instanties in het land die wetenschappelijke informatie verstrekken, zonder enig winstoogmerk, activiteiten die verband houden met de verspreiding van wetenschappelijke en technische documentatie te bevorderen en te coördineren.

Dit kan o.m. inhouden :

- optreden als overlegorgaan voor het opzetten van samenwerkingsverbanden bij het opbouwen van gegevensbanken en het ter beschikking stellen van alle vormen van wetenschappelijke en technische informatie;
- het coördineren van de nationale vertegenwoordiging op internationaal vlak, in het bijzonder in de contacten met de hosts (servers) van gegevensbanken, en het verdelen in onderling overleg van de internationale opdrachten over de betrokken instellingen, naargelang ieders specifieke deskundigheid;

- organiseren van seminaries en vormingscursussen voor de gebruikers;
- fungeren als bemiddelaar tussen degenen die wetenschappelijke informatie zoeken en zij die ze kunnen aanbieden;
- het nemen van initiatieven die tekorten in de bestaande voorzieningen voor het verstrekken van wetenschappelijke en technische documentatie kunnen opvullen.

In **artikel 4** wordt de eerste en tweede alinea geschrapt en vervangen door :

"De instelling wordt bestuurd door een Raad van bestuur, bestaande uit 6 leden, die deskundig moeten zijn op het gebied van het verstrekken en 4 leden deskundig op het gebied van het gebruiken van wetenschappelijke of technische informatie, waarvan :

- a) drie leden die benoemd worden door de Vlaamse Executieve, waaronder twee leden op voorstel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VL.I.R.);
- b) drie leden die benoemd worden door de Franse Gemeenschaps-executieve, waaronder twee leden op voorstel van de Conseil Interuniversitaire francophone (C.I.U.F.);
- c) twee leden benoemd door de Minister die het wetenschapsbeleid onder zijn bevoegdheid heeft;
- d) 2 leden benoemd door de Minister die bevoegd is voor de Nationale Wetenschappelijke Instellingen, waaronder één vertegenwoordiger van de Koninklijke Bibliotheek Albert I.

De leden bedoeld in c en d moeten gelijk verdeeld zijn over beide taalrollen".

Bij artikel 20 wordt na het eerste lid toegevoegd :

"De Raad van Bestuur legt het personeelsorganigram vast en ziet erop toe dat bij de invulling ervan het taalkader (60% Nederlandstaligen - 40% Franstaligen) wordt gerespecteerd."

Artikel 33 wordt geschrapt en vervangen door :

"Bij de aanwerving van personeel in uitvoering van de artikels 20 en 29 wordt eerst het personeel van het bestaande NCWTD-Nationaal Centrum voor Wetenschappelijke en Technische Documen-

tatie overgenomen met behoud van al hun rechten en verplichtingen, mits schriftelijke toestemming van de betrokken personen binnen de veertien dagen en in de door de Raad van Bestuur vastgesteld vorm."

A handwritten signature in cursive script, reading "EMonard", enclosed within a hand-drawn arrow shape pointing to the right.

Dr. ir. E. MONARD
Secretaris VRWB

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Th. Peeters", enclosed within a large, hand-drawn oval shape.

Prof. dr. Th. PEETERS
Voorzitter VRWB